

Forumul – dezbatere „Academica BNR” 2013
ediția a II-a

Construcția europeană. Dimensiunea financiar-bancară

Bogdan Olteanu
Viceguvernator

Banca Națională a României

Constanța, 5 septembrie 2013

Nevoia de reglementare – între tehnică și ideologie

- ❑ Alinierea stimulentei
- ❑ Atenuarea dezechilibrului de informație
- ❑ Eliminarea/interzicerea unor instrumente financiare cu risc social major
- ❑ Protecția depozitelor/deponenților
- ❑ Prevenția e mai ieftină decât intervenția post factum
- ❑ Situația de potențial conflict de interese în care se află agențiile de rating
- ❑ Nevoia de a rupe cercul vicios ce leagă datoriile suverane ridicate și subcapitalizarea băncilor

Cine reglementează. Pe cine

- ❖ Caracterul național al reglementărilor a fost unul dintre elementele constitutive ale suveranității
- ❖ În sistemul de economii închise, legate cel mult prin comerț internațional (controlat), mecanismul național a funcționat în mod natural
- ❖ Astăzi, economia a devenit globală în toate dimensiunile ei: capital, forță de muncă, cunoaștere, iar mediul financiar este în fruntea evoluției spre globalizare
- ❖ Reglementarea națională a devenit inefficientă; aria de acoperire este restrânsă, iar diferențele de reglementare creează posibilitatea arbitrajului

Cine reglementează. Pe cine

- ❁ Soluția este un cadru de reglementare uniform, implementat unitar
 - ❁ La nivel global: acorduri internaționale
 - De reglementare prudențială – acordurile Basel
 - Împotriva infracționalității organizate, a spălării de bani, a terorismului, etc.
 - ❁ La nivelul Uniunii Europene
 - Reglementare unică
 - Supraveghere centralizată
 - Măsuri de intervenție centralizate
 - Sistem unic de garantare a depozitelor

Integrarea piețelor financiare europene. Cum se termină cu bine

Reglementare unitară

Supraveghere centralizată

Rezoluție centralizată

Garantare comună a depozitelor

Integrarea piețelor financiare europene. Unde suntem

Reglementare unitară

Supraveghere centralizată

Rezoluție centralizată

Garantare comună a depozitelor

Adică...

Reglementarea

- ❖ Basel III – adoptat și preluat spre implementare pe principalele piețe financiare
- ❖ În UE, CRD IV este adoptat și urmează a fi transpus, iar CRR IV implementat direct:
 - ❖ Introducerea noilor cerințe 2014-2019
 - ❖ Eliminarea vechilor cerințe 2014-2021
 - ❖ EBA va asigura aplicarea unitară

Adică...

Supravegherea

- ❖ Regulamentul Consiliului European privind atribuirea unor sarcini specifice BCE în ceea ce privește supravegherea prudențială a instituțiilor de credit. Proiectul a fost finalizat, necesită votul unanim al statelor membre UE în Consiliu
- ❖ Regulamentul Parlamentului European și al Consiliului vizând completarea prerogativelor EBA. Proiectul a fost finalizat, necesită consens al instituțiilor
- ❖ Implementarea presupune adoptarea Regulamentelor în septembrie – octombrie 2013, pregătirea instituțională și intrarea în vigoare în trepte începând cu octombrie 2014

Adică...

Rezoluția

- ❖ Directiva BRR (redresare și rezoluție bancară), care instituie coordonarea mecanismelor de rezoluție, a fost elaborată, pe baza propunerilor Comisiei și a contribuțiilor și negocierii statelor membre
- ❖ Votul în Parlament este programat pentru octombrie 2013, iar în Consiliu pentru Q1 2014
- ❖ Implementarea este prevăzută pentru perioada 2015-2017, cu excepția recapitalizării interne (*bail-in*), amânate pentru 2018
- ❖ Propunerea Comisiei privind înființarea unei Autorități europene de rezoluție, care vizează centralizarea mecanismului de rezoluție bancară, este în faza de consultare, întâlnind opoziție puternică din partea unor state membre, inclusiv la nivel principial și de legalitate

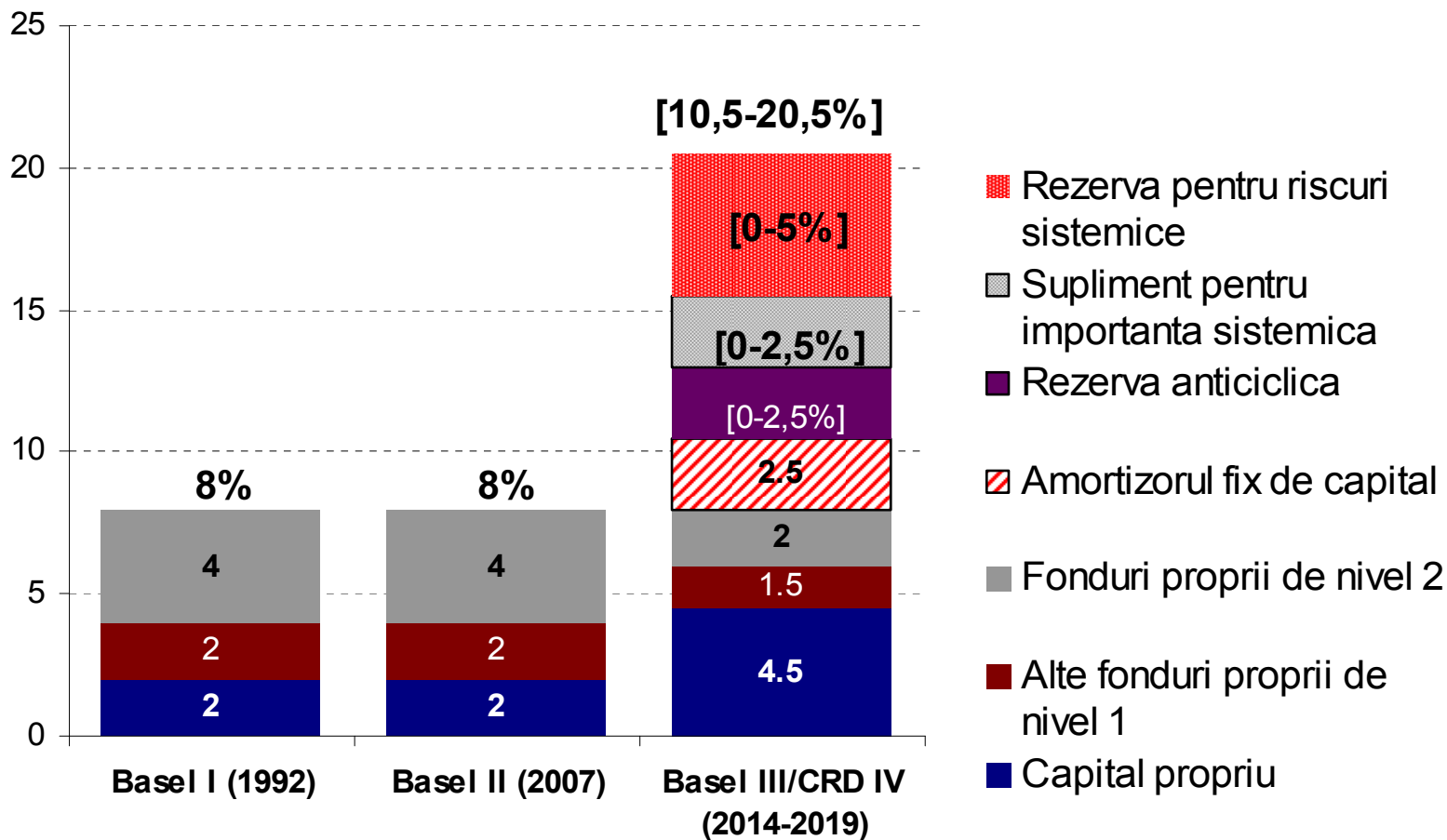
Schimbări de fond în reglementare

- ❁ Reglementarea capitalului: creșterea calității capitalurilor proprii, cu accent pe fondurile de nivel 1 de bază, reducerea ponderii acceptate a împrumuturilor subordonate; introducerea ca instrument suplimentar a indicatorului de *leverage* (levier), ca raport între capitalurile de nivel 1 și totalul expunerilor neajustate la risc (minim 3%)
- ❁ Reglementarea lichidității: definirea standardelor de lichiditate pe termen scurt și mediu, instituirea responsabilității statului de origine privitor la lichiditatea sucursalelor, posibilitatea statului gazdă de a opta pentru supravegherea riscului de lichiditate a filialelor
- ❁ Reducerea importanței acordate ratingurilor externe și înlocuirea lor cu modele interne de evaluare a riscului

Schimbări de fond în reglementare

- ✦ Măsuri de guvernanță corporatistă în vederea corectei alinieri a stimulentelelor cu rezultatele urmărite:
 - ✦ Definirea clară a structurilor de conducere, cu separarea funcției de vânzări de cea de risc
 - ✦ Reglementarea politicilor de remunerare, cu plafonarea componentei variabile, definirea clară a criteriilor de acordare a acestora și instituirea de acorduri *malus/clawback* care să asigure evaluarea pe termen lung a rezultatelor
 - ✦ Transparența politicii de salarizare a managementului (publicarea numărului de persoane cu remunerații de peste 1 mil. EUR/an)
- ✦ Măsuri macroprudențiale
 - ✦ La scară europeană – amortizoarele de capital: amortizorul contraciclic, amortizorul pentru risc sistemic, amortizorul suplimentar pentru instituții sistemice
 - ✦ La discreție națională: cerințe suplimentare privind fondurile proprii, lichiditatea, expunerile mari, transparența

Evoluția cantitativă a cerințelor de capital

Evoluția structurală a cerințelor de capital

Expunere la risc Acord de capital	Credit	Piață	Operațional	Macroprudențial
Basel 1	●			
Basel 1,5	●	●		
Basel 2	●	●	●	
Basel 3	●	●	●	●

Schimbări de fond în supraveghere – Mecanismul Unic de Supraveghere

☉ Cauzele instituirii SSM

- ☒ Nevoia ruperii cercului vicios al legăturii dintre băncile din zona EURO și criza datoriilor suverane a unor țări din regiune
- ☒ Nevoia de consolidare a percepției asupra solidității instituțiilor de credit prin propunerea unui supraveghetor mai credibil și desprins de suspiciunea de partizanat național
- ☒ Reducerea oportunităților de arbitraj și eliminarea tendinței de fragmentare a pieței unice a serviciilor financiare
- ☒ Asigurarea premisei pentru recapitalizarea directă a băncilor din zona EURO de către ESM

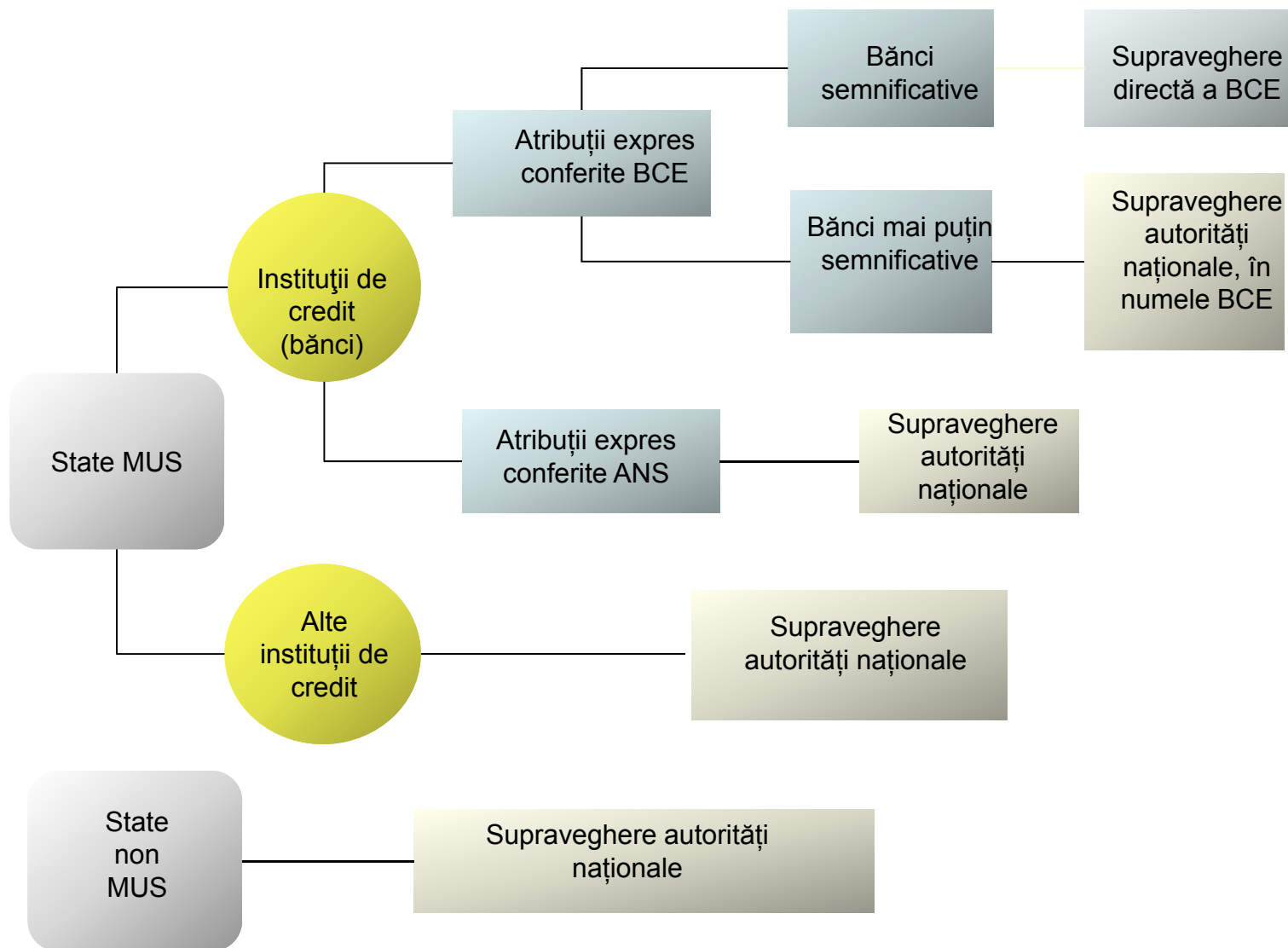
Schimbări de fond în supraveghere – Mecanismul Unic de Supraveghere

- ✪ Sfera de acoperire a SSM – băncile care îndeplinesc unul dintre cele 5 criterii:
 - ✚ Criterii de importanță la nivel european:
 - Valoarea activelor depășește 30 mld. EUR
 - Are activități transfrontaliere vaste. Conceptul urmează a fi definit...
 - ✚ Criterii de importanță la nivel național:
 - Valoarea activelor depășește 5 mld. EUR și 20% din PIB-ul statului membru
 - Se regăsește între primele 3 cele mai semnificative instituții de credit ale statului membru – criteriu facultativ
 - ✚ Criterii de ordin fiscal european:
 - Primește asistență financiară directă a UE prin EFSF/ESM

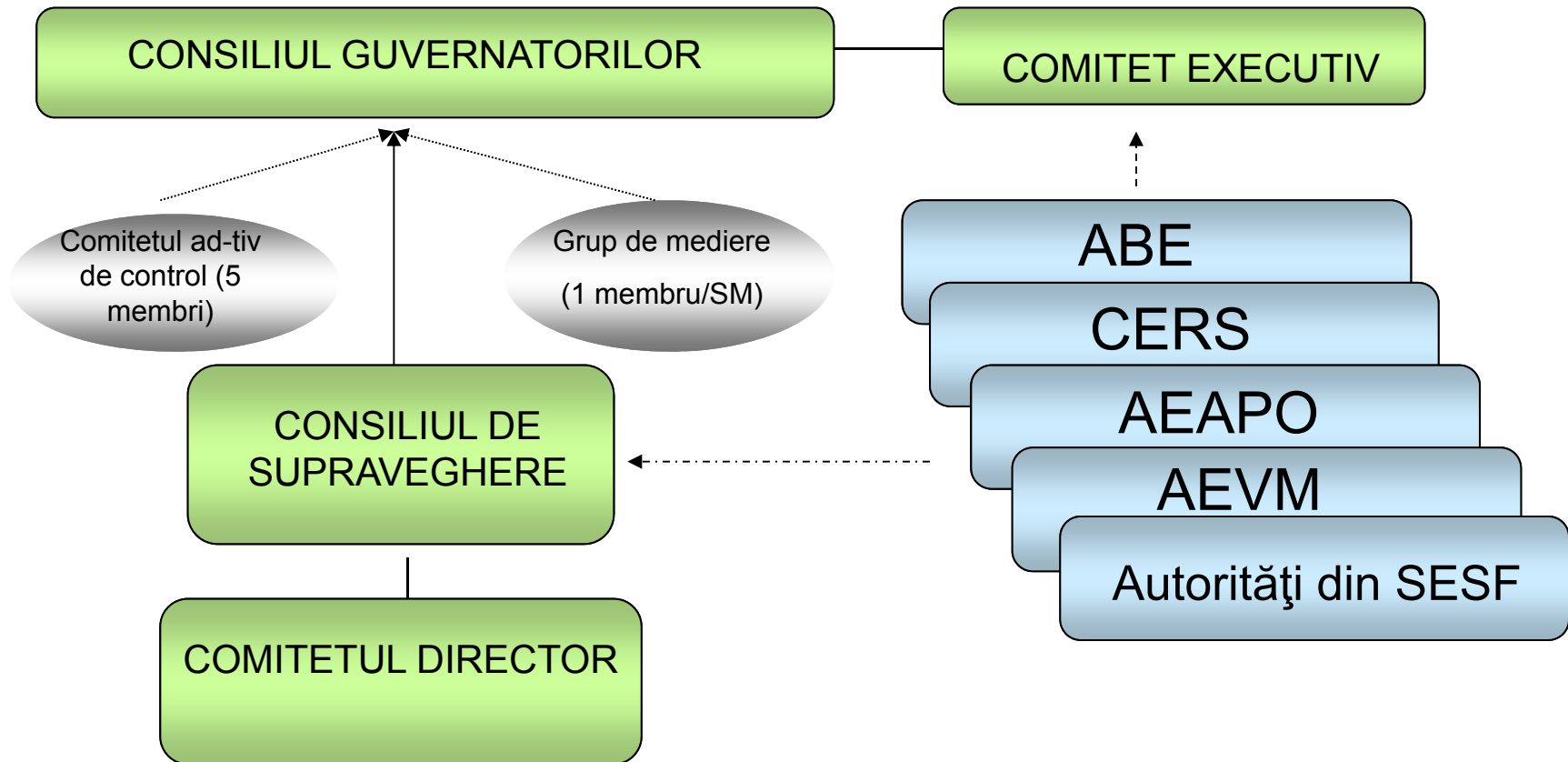
Schimbări de fond în supraveghere – Mecanismul Unic de Supraveghere

- ❁ Sfera de acoperire a SSM – cine participă:
 - ❁ Statele din zona EURO în mod obligatoriu
 - ❁ Alte state membre UE în mod facultativ și condiționat
- ❁ Sfera de acoperire a SSM – cine se încadrează:
 - ❁ circa 130 de grupuri bancare din zona EURO
 - ❁ circa 85% din activele bancare europene

Noua arhitectură de supraveghere la nivel UE

Guvernanța Mecanismului Unic de Supraveghere

Schimbări de fond în supraveghere – Mecanismul Unic de Supraveghere

- ✦ Participarea statelor non-EURO:
 - ✦ Pot solicita aderarea în forma unui acord de cooperare strânsă, presupunând:
 - Includerea tuturor instituțiilor de credit în SSM;
 - Adoptarea legislației relevante pentru implementarea SSM;
 - Furnizarea tuturor informațiilor către BCE și respectarea tuturor deciziilor BCE
 - ✦ Vor participa la procesul de decizie, dar nu vor putea vota în cadrul Consiliului Guvernatorilor
 - ✦ Formule de ieșire:
 - Vor putea renunța la cooperarea strânsă în orice moment după 3 ani de la aderare, caz în care vor putea reveni după o perioadă de așteptare de 3 ani;
 - vor putea fi eliminate din mecanism dacă nu acceptă deciziile Consiliului de supraveghere menținute de către Consiliul Guvernatorilor

Schimbări de fond în rezoluția bancară

- ✦ Rezoluția bancară presupune reorganizarea unei bănci cu probleme (prin proces fie administrativ fie judiciar) care urmărește menținerea stabilității financiare, continuitatea serviciilor bancare și revitalizarea băncii. În plus față de tehnicile tradiționale de reorganizare, rezoluția bancară utilizează instrumente specifice (de ex. bănci punte, fuziune forțată, achiziții asistate, vânzări parțiale de active) pentru a atinge obiectivele de mai sus. Procesul este gestionat de o autoritate de rezoluție care poate fi diferită în țările membre (bancă centrală, autoritate de supraveghere financiară, schemă de garantare a depozitelor, minister de finanțe, autoritate specială).
- ✦ Prima schimbare de fond și **cea mai importantă** – rezoluția bancară a devenit, din excepție, regulă. Este puțin probabil să mai vedem falimente bancare derulate potrivit dreptului comun, ca urmare a externalităților negative enorme. Altfel spus, e prea scump să lăsăm lucrurile să ajungă acolo, cel puțin până când toate noile reglementări vor fi implementate.

Schimbări de fond în rezoluția bancară

- ❖ **Logica instituțională** presupune ca decizia privind rezoluția bancară să fie luată la același nivel la care se instituie reglementarea și se realizează supravegherea bancară. În caz contrar, se ridică probleme de hazard moral și de echitate a împărțirii responsabilității
- ❖ **Realitatea instituțională** arată că în acest moment construirea Autorității europene de rezoluție bancară este în faza unui proiect neacceptat principal de state membre importante
- ❖ **Soluția instituțională** este crearea unui cadru armonizat de gestiune a crizelor, prin instituirea de autorități naționale care să acționeze potrivit unei reglementări comune și să coopereze în chestiunile transfrontaliere – Directiva BRR

Directiva BRR – măsuri preventive

☉ Măsuri preventive:

- ☒ Băncile își vor întocmi planuri de redresare, iar autoritățile de rezoluție și cele de supraveghere vor întocmi planuri de rezoluție;
- ☒ autoritățile de rezoluție vor putea cere schimbarea strategiei de *business*, a structurii legale ori operaționale a băncii

☉ Măsuri de intervenție timpurie:

- ☒ Autoritățile de supraveghere vor putea cere înlocuirea managerilor, punerea în aplicare a planului de redresare, elaborarea unui plan de restructurare a datoriilor
- ☒ Autoritățile de supraveghere vor putea numi administratori speciali în cazul deteriorării grave a situației financiare
- ☒ Autoritățile de rezoluție vor putea cere băncii să contacteze potențiali cumpărători și pot să îi contacteze ele însele

Directiva BRR – rezoluția

🌀 Obiective:

- 🌀 Asigurarea continuității afacerii, în special a funcțiilor critice;
- 🌀 Evitarea efectelor negative asupra stabilității financiare;
- 🌀 Evitarea distrugerii de valoare și minimizarea costurilor
- 🌀 Protejarea fondurilor publice.

🌀 Principii:

- 🌀 Pierderea este suportată în primul rând de acționari, apoi de creditorii în funcție de rangul de prioritate
- 🌀 Deponenții garantați nu suportă pierderi
- 🌀 Nici un creditor nu suportă pierderi mai mari decât în ipoteza unei lichidări de drept comun
- 🌀 Conducerea este înlocuită, supusă unor sancțiuni și participării la pierderi

Directiva BRR – instrumente de rezoluție

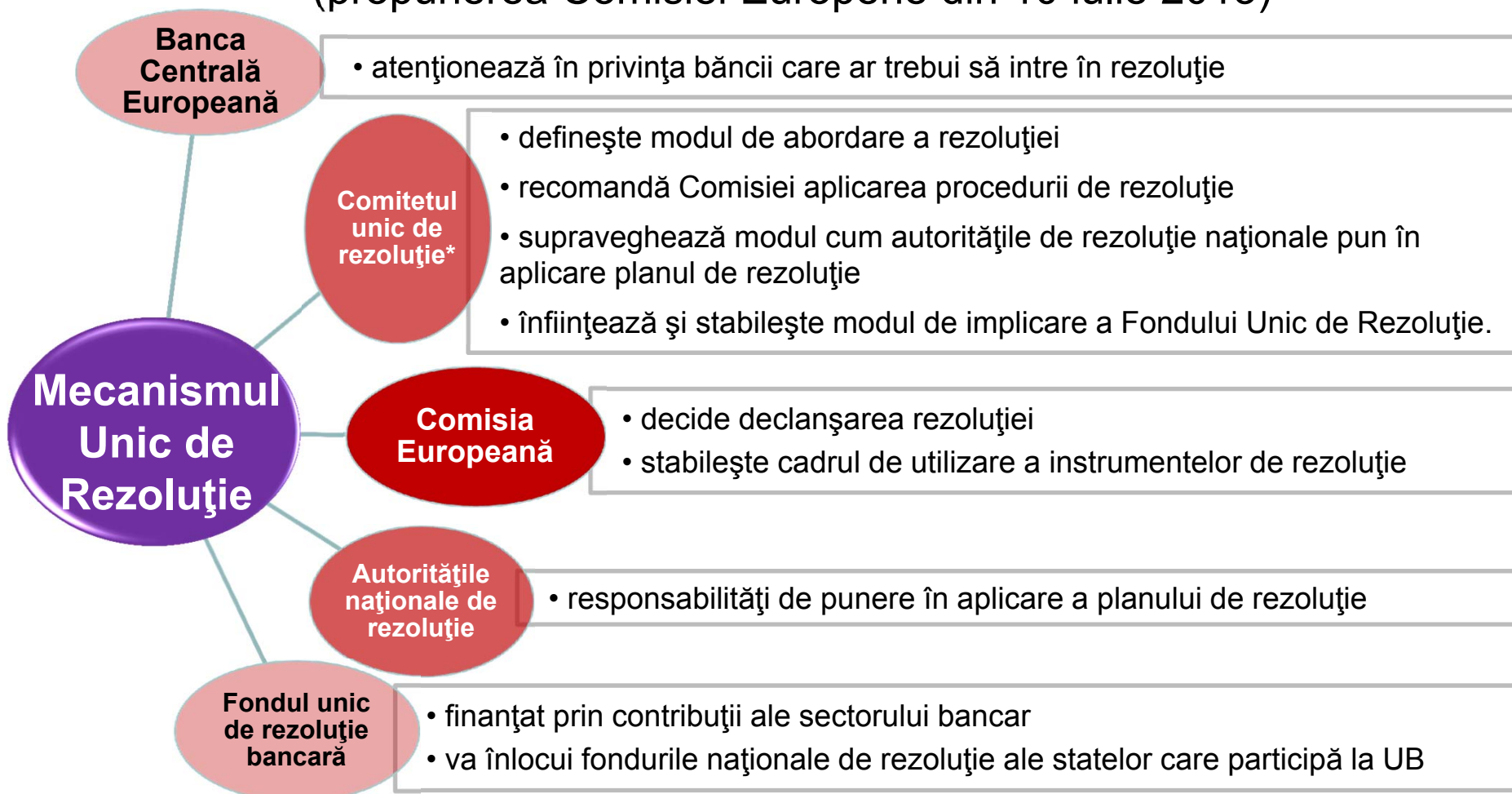
- ✦ Vândarea activității
- ✦ Banca punte
- ✦ Separarea activelor
- ✦ Recapitalizarea internă

Directiva BRR – finanțarea rezoluției

- ❁ Sistemul European de Aranjamente de Finanțare: fonduri naționale de rezoluție constituite *ex-ante*, cu posibilitatea împrumuturilor mutuale voluntare
- ❁ Fondul de rezoluție poate:
 - ❁ Să sprijine temporar instituțiile în rezoluție prin participare de capital, împrumuturi, garanții;
 - ❁ Să compenseze acționarii și creditorii pentru ceea ce pierd în plus față de ipoteza unei lichidări;
 - ❁ În condiții speciale și în limite stricte, să finanțeze absorbția pierderilor și recapitalizarea

Mecanismul Unic de Rezoluție

(propunerea Comisiei Europene din 10 iulie 2013)

Notă: MUR va fi responsabil cu rezoluția tuturor băncilor din statele membre participante la MUS (aproximativ 6000).

* Compus din reprezentanți ai BCE, Comisiei Europene și ai autorităților naționale competente (și anume, cele ale statelor unde se află sediul central al băncii, precum și/sau filiale ale acesteia).

Comitetul Unic de Rezoluție

Comitetul Unic de Rezoluție

- ▶ agenție a Uniunii Europene cu personalitate juridică
- ▶ sediu la Bruxelles
- ▶ personal: aproximativ 300 de angajați

Sesiunea plenară a Comitetului

Adoptă aspecte cu caracter general

Sesiunea executivă a Comitetului

Adoptă decizii privind rezoluția unei instituții bancare dintr-un stat membru participant sau a unui grup transfrontalier

Poziția României

- Stat membru UE – sunt aplicabile direct Regulamentele și aplicabile prin transpunere Directivele:
 - Noile reglementări CRR IV și CRD IV vor fi aplicate în România;
 - Directiva BRR va fi aplicată în România;
 - Mecanismul unic de supraveghere presupune o decizie la nivel național:
 - De ordin strategic;
 - De adaptare a legislației bancare naționale